

Please write clearly in block capitals.

Centre number

--	--	--	--	--

Candidate number

--	--	--	--

Surname

Forename(s)

Candidate signature

I declare this is my own work.

GCSE POLISH

H

Higher Tier Paper 3 Reading

Time allowed: 1 hour

Materials

You will need no other materials.

Instructions

- You must **not** use a dictionary.
- Use black ink or black ball-point pen.
- Fill in the boxes at the top of this page.
- Answer **all** questions.
- You must answer the questions in the spaces provided. Do **not** write outside the box around each page or on blank pages.
- If you need extra space for your answer(s), use the lined pages at the end of this book. Write the question number against your answer(s).
- In **Section A**, answer the questions in **English**.
In **Section B**, answer the questions in **Polish**.
In **Section C**, translate the passage into **English**.
- Do all rough work in this answer book. Cross through any work you do not want to be marked.

Information

- The marks for questions are shown in brackets.
- The maximum mark for this paper is 60.

For Examiner's Use	
Question	Mark
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
TOTAL	

Section AQuestions and answers in **English**Answer **all** questions in the spaces provided.**0 1****Poor people and their lives**Read this adapted extract from *Ziemia obiecana* by Władysław Stanisław Reymont.

Józef przyszedł odwiedzić rodziców. Mieszkali w niepomalowanej kamienicy daleko od miasta. Budynek był bardzo zaniedbany, bo rodzice nie mieli na remont.

W dużej kuchni powitała go gromada dzieci. Matka ucieszyła się, widząc Józefa. Przyniósł nie tylko jedzenie, ale też pieniądze, które położył na stole.

– Właściciel fabryki zapłacił mi za cały tydzień – powiedział Józef.

– Nic sobie nie zostawisz? – zapytała matka.

– Nie... Żałuję, że nie mogę zarobić więcej, bo wiem, jak bardzo potrzebujecie tych pieniędzy, mamo.

Matka rozplakała się. Józef poszedł do młodszego rodzeństwa. Czwórka dzieci w wieku od dwóch do dziesięciu lat teraz bawiła się na podłodze. Trzynastoletni Antoś leżał w łóżku z powodu choroby.

Read the statements below.

Write **T** if the statement is **true**.Write **F** if the statement is **false**.Write **NT** if the information is **not in the text**.**0 1 . 1**

Józef works in a glass factory.

[1 mark]**0 1 . 2**

Józef's family live in the city centre.

[1 mark]**0 1 . 3**

Józef's parents greeted him at the door.

[1 mark]**0 1 . 4**

Józef brought some food and money.

[1 mark]

0 1 . 5

Józef got his monthly salary.

[1 mark]

0 1 . 6

Józef has three siblings.

[1 mark]

0 1 . 7

Antoś was sick for one week.

[1 mark]

7

Turn over for the next question**Turn over ►**

0 2

Professional sportspeople

Read about the professional lives of famous Polish sportspeople and answer the questions below.

Janusz

Jestem koszykarzem w Stanach Zjednoczonych, ale myślę o powrocie do dziennikarstwa, gdyż obecnie nie mam zbyt dużo wolnego czasu. Trenuję często, a w każde wakacje gram mecze.

Adam

Udział w mistrzostwach w skokach narciarskich wymaga ode mnie idealnej wagi. Od lat nie jadłem karpia i innych wigilijnych przysmaków, bo zawody odbywają się w styczniu.

Beata

Osiąganie sukcesów i zdobywanie medali jest ważne. Jednak będę musiała pożegnać się z karierą, bo chcę założyć rodzinę. Uważam, że nie da się pogodzić wychowywania dzieci z życiem zawodowej biegaczki.

Irek

Sponsor rozwiązał z nami umowę, więc musiałem odejść z klubu piłkarskiego. Przez dwa miesiące byłem bezrobotny i brakowało mi środków do życia.

0 2 . 1

Why does Janusz want to change his profession? Give **one** detail.

[1 mark]

0 2 . 2

Why does Adam have to maintain the perfect weight?

[1 mark]

0 2 . 3

What is Beata planning to do? Give **two** details.

[2 marks]

0 2 . 4

What was Irek's financial situation? Give **one** detail.

[1 mark]

5

Turn over for the next question

Turn over ►

0 3

Students' accommodation

Read these Polish students' comments about their accommodation preferences.

Anna

Bałam się iść na studia, bo poruszam się na wózku inwalidzkim. Na szczęście dostałam mieszkanie na parterze w pobliżu uczelni.

Marcin

Będę studiować w Warszawie. Wynajem mieszkania to luksus, na który mnie nie stać, a uczelnia zapewnia darmowy pokój w akademiku.

Błażej

Mieszkam z rodzicami, bo odkładam na samochód. Faktem jest, że tracę godzinę na dojazd, ale nie wydaję pieniędzy na czynsz.

Piotr

Wspólne gotowanie i robienie zakupów to świetne rozwiązanie! Dużo łatwiej poradzić sobie po wyprowadzce z domu na studia.

Robert

Wynajmuję kawalerkę, bo nie jestem przyzwyczajony do dzielenia wspólnej łazienki czy kuchni. Jest drogo, ale za to mam spokój i prywatność.

Tomek

Mieszkam z babcią. Nie wolno mi przyprawdzać do domu znajomych, więc spotykamy się na mieście.

Write the first letter of the correct name in the box.

Write **A** for **Anna**

Write **M** for **Marcin**

Write **B** for **Błażej**

Write **P** for **Piotr**

Write **R** for **Robert**

Write **T** for **Tomek**

0 3 . 1

Who does **not** have the money to rent a room?

[1 mark]

0 3 . 2

Who loves to live with a friend?

[1 mark]

0 3 . 3

Who lives close to the university?

[1 mark]

0 3 . 4

Who saves money for a dream goal?

[1 mark]

0 3 . 5

Who lives in a studio flat?

[1 mark]

5

Turn over for the next question

Turn over ►

0 4

Global problems

Read this article about drought in Poland.

Polska jest jednym z krajów o najniższych zasobach wody na świecie. Od trzech dekad trwa ciągła susza. Jej początki sięgają lat 90., kiedy w celu osuszenia terenów podmokłych odprowadzano wodę z bagien i małych stawów. Nie sądzono wtedy, że należy ją wykorzystać na potrzeby rolnictwa.

Susza jest również skutkiem braku opadów w listopadzie oraz bezśnieżnego grudnia. Ponadto wzrost temperatur przyspiesza parowanie wody z ziemi. Jak to wpływa na Polaków? Zdarzają się przestoje w dostawach wody pitnej. Na ten problem narażonych jest ponad tysiąc miast. Najgorzej jest w województwie łódzkim, gdzie ostatnio nie było w kranach wody przez dwie doby!

Brak wody zagraża również rolnictwu. Produkcja żywności spada i trzeba ją sprowadzać z zagranicy. Jest ona droższa i niezbyt lubiana przez Polaków.

Zniszczenia w gospodarce wodnej można naprawić. Rząd, na przykład, inwestuje w zbiorniki szybciej gromadzące wodę, a w polskich kopalniach węgla, dzięki technologicznym innowacjom, już nie zużywa się ogromnej ilości wody. Obywatele są zachęceni do gromadzenia wody deszczowej, aby podlewać nią ogrody kwiatowe i warzywne, natomiast popularne trawniki wymagające częstego nawadniania, zaleca się zastąpić kwietną łąką, która lepiej utrzymuje wilgoć.

Write the correct letter in the box.

0 4 . 1

What caused the water shortage in Poland?

A	Artificial draining of wetlands.
B	Lack of rain in winter.
C	Temperature increase.

[1 mark]

0 4 . 2

Which natural factor increases drought in Poland?

A	Lack of snow in winter.
B	Low precipitation in summer.
C	Evaporation of water from lakes.

[1 mark]

0 4 . 3 How does drought affect Poland?

A	Poles experience water supply shortages.
B	Currently Łódź has no water.
C	There is a lack of tap water every day.

[1 mark]

0 4 . 4 What could help to resolve Poland's water problems?

A	Buying all food abroad.
B	Closing down coal mines.
C	Using new technological solutions.

[1 mark]

0 4 . 5 What can citizens do in the gardening sector?

A	Stop watering gardens during hot weather.
B	Follow the advice from specialists.
C	Plant more fruit and vegetables.

[1 mark]

5

Turn over for the next question

Turn over ►

0 5

Compassion

Read this article from a Polish newspaper about people who help the homeless.

Wielu Polaków uważa, że bezdomni mają tylko podstawowe potrzeby, takie jak zaspokojenie głodu czy czysty i ciepły ubiór.

Czy jednak tylko takie? W Tarnowie zrobiono coś więcej. Grupa fryzjerów zaoferowała pozbawionym dachu nad głową ludziom odrobinę luksusu w postaci nowej fryzury.

Jak podkreślają organizatorzy akcji, tak drobna zmiana jak nowa fryzura często może oznaczać przywrócenie poczucia własnej wartości bezdomnych, a zarazem być pierwszym krokiem do poprawy nastawienia społeczeństwa w stosunku do nich.

– Bezdomni bardzo nam dziękowali, że między nimi a fryzjerem nie było dystansu, jakiego doświadczają na co dzień od przechodniów – mówi koordynator akcji. – Poza tym byli wdzięczni za okazane ciepło i szacunek.

W Tarnowie istnieją też inne formy pomocy bezdomnym. Mogą oni pójść do klasztoru, by wspólnie się pomodlić, porozmawiać czy z innymi obejrzeć film.

Answer **all** parts of this question in **English**.

0 5 . 1

How can the new hairstyle affect the homeless?

[1 mark]

0 5 . 2

What did the homeless express? Give **one** detail.

[1 mark]

0 5 . 3

How can the homeless in Tarnów satisfy their social needs? Give **one** detail.

[1 mark]

3

0 6

Films

Read this article about the Polish Film Festival in the UK.

„Kinoteka”, czyli Festiwal Polskich Filmów w Wielkiej Brytanii jest organizowany już od 2003 roku. Odbywający się corocznie festiwal przyciąga tłumy ludzi polską kinematografią.

W ciągu dwóch tygodni polska, ale także brytyjska publiczność, ma okazję do obejrzenia najnowszych produkcji. Organizatorzy nie stronią od reżyserów, zainspirowanych tematyką poruszającą współczesną publiczność. Najmłodsza generacja filmowców jest mocną stroną festiwalu.

W programie ostatniego dnia festiwalu są pokazy filmów klasycznych, cieszących się nieustannym powodzeniem u widzów. Wśród filmów są te w reżyserii Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego i Jerzego Kawalerowicza.

Widzowie mogą liczyć na przekrój filmów psychologicznych, dramatów czy komedii. Nie brakuje filmów kontrowersyjnych, sprzeczne emocje wśród publiczności. Miłośnicy sztuk rysunkowych również znajdą coś dla siebie, bowiem popularnością cieszą się także filmy animowane.

Complete the text using words from the list.

Write the correct letter in each box.

A	debiutujących
B	oczekujących
C	reżyserowanych
D	robiących
E	uspokajających
F	wyświetlanych
G	wywołujących
H	zainteresowanych

[4 marks]

4

Turn over ►

0 7

Local area

Read these comments about neighbourhoods in a Polish chat room.

Adrian

Rodzice kupili dom na peryferiach miasta, ponieważ dzielnica była tańsza. Teraz do sklepu spożywczego oddalonego o 3 kilometry musimy jeździć samochodem. Jedyne pies ma więcej przestrzeni do biegania.

Laura

Przepadam za dawną architekturą. W mojej dzielnicy właściciele niepowtarzalnych, zabytkowych budynków nie starają się ich odnowić. Na dodatek, te opuszczone są jeszcze bardziej niszczone przez wandalów. To źle wpływa na wizerunek miasta.

For each person, write down **one** advantage and **one** disadvantage.

0 7 . 1

Adrian

Advantage	Disadvantage

[2 marks]

0 7 . 2

Laura

Advantage	Disadvantage

[2 marks]

4

Turn over for the next question

*Do not write
outside the
box*

**DO NOT WRITE ON THIS PAGE
ANSWER IN THE SPACES PROVIDED**

Turn over ►

Section BQuestions and answers in **Polish**Answer **all** questions in the spaces provided.**0 8****Różnice pokoleniowe**Przeczytaj tekst napisany na podstawie powieści Elizy Orzeszkowej *Nad Niemnem*.

Po kolacji wyszli na podwórze. Ojciec zaczerwienił się zdenerwowany, gdy zaczął mówić do Witolda.

(...)

– Jesteś młody i masz różne pomysły, które zweryfikuje życie. Patrzę na biedaków w tych domach i wiem, że nie są pracowici i nic ich nie zmieni. Rozumiem, że chcesz im pomóc, ale to nie ma sensu.

– Tato, nie zgadzam się z tobą i uważam, że trzeba ich lepiej traktować. Zaslugują na lepsze życie. Czy nie pamiętasz swoich dawnych wartości?

(...)

– Znajdź sposób, by im to zapewnić! Myślisz, że się nie starałem?! Gdy w następnym roku skończysz naukę i wrócisz do domu w czerwcu, sam spróbujesz i zobaczysz, jakie to trudne.

Wpisz odpowiednie litery w kratki.

0 8 . 1

Mężczyźni spotykają się...

A	nad ranem.
B	wieczorem.
C	w południe.

[1 mark]**0 8 . 2**

Witold i ojciec rozmawiają o ludziach...

A	bezdolnych.
B	chorych.
C	ubogich.

[1 mark]

0 8 . **3** Ojciec uważa, że poglądy Witolda są...

A	naiwne.
B	postępowe.
C	właściwe.

[1 mark]

0 8 . **4** Witold wróci do domu...

A	jesienią.
B	latem.
C	zimą.

[1 mark]

4

Turn over for the next question

Turn over ►

0 9

Miejsce zamieszkania

Przeczytaj wypowiedzi Polaków na temat ich miejsca zamieszkania.

Wojciech

Dawno temu kupiliśmy dom z dużym ogrodem. Dbaliśmy z żoną o kwiaty i warzywa przez wiele lat. Teraz już nie mamy sił, zatrudnimy ogrodnika.

Agnieszka

Parę lat temu zamieszkaliśmy nad morzem. Z okien naszego domu widzimy plażę. Kochamy to miejsce tak bardzo, że za rok rozbudujemy dom, aby mieszkać wygodniej.

Co wydarzyło się w przeszłości, jak jest teraz i co będzie w przyszłości?

Uzupełnij tabelkę na podstawie przeczytanych historii.

0 9 . 1

Wojciech

Przeszłość	Teraz	Przyszłość
Kupili dom z ogrodem.		

[2 marks]

0 9 . 2

Agnieszka

Przeszłość	Teraz	Przyszłość
	Z okien domu widzą plażę.	

[2 marks]

4

1 0

Która szkoła?

Przeczytaj artykuł na temat wyboru szkoły po ukończeniu szkoły podstawowej.

Uczniowie kończący szkołę podstawową w Polsce mają do wyboru różne opcje: liceum, szkołę branżową* albo technikum.

Zarówno w przeszłości, jak i teraz licea cieszą się dużą popularnością.

Co ciekawe, stosunek do szkół zawodowych uległ zmianie. W przeszłości nie był tak pozytywny jak obecnie. Trendy zmieniły się kilka lat temu i uczniowie zdecydowanie chętniej zapisują się do szkół branżowych i techników zawodowych. Dlaczego? Prawie 90 procent absolwentów dostaje pracę zaraz po ukończeniu szkoły i aż połowa z nich pracuje w wyuczonym zawodzie.

Niestety, młodzi ludzie kończący liceum często borykają się z bezrobociem.

Uczniowie pochodzący z mniejszych miejscowości lub wsi częściej wybierają szkoły branżowe. Ich marzeniem jest znalezienie stałej pracy po ukończeniu edukacji. Dzięki tym szkołom rynek pracy w Polsce staje się bardziej atrakcyjny, dlatego też młodzi coraz rzadziej wybierają emigrację zarobkową.

* dawne szkoły zawodowe

Które z poniższych stwierdzeń są prawdziwe? Wpisz poprawne litery w kratki.

A	Uczniowie mają dwa typy szkół do wyboru.
B	Młodzież chętnie wybiera liceum.
C	Szkoły podstawowe dobrze przygotowują do nauki w technikum.
D	Uczniowie z miast idą głównie do szkół branżowych.
E	Szkoły branżowe cieszą się zainteresowaniem.
F	Trudno znaleźć pracę po skończeniu liceum.
G	Szkoły branżowe są lepsze od liceum.
H	Obecnie absolwenci szkół branżowych chętniej pracują w kraju.

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

[4 marks]

4

Turn over ►

1 1

Podróżowanie po Polsce

Przeczytaj artykuł na temat doświadczeń Polaków podczas wakacji.

W porównaniu do zagranicznych, wakacje w kraju są dla Polaków bardziej kosztowne. Dlatego też, każdy liczy na to, że wydane pieniądze zapewnią odpowiedni odpoczynek w czasie urlopu. Jednak czasem oczekiwania różnią się z rzeczywistością.

Nadmorscy urlopowicze nie zadowolają się bezwartościowym jedzeniem. Nie chcą objadać się szybkimi daniami z budek na promenadzie, ale marzą o wyszukanych potrawach z ryb. Urlop mogą popsuć im też hałaśliwi ludzie – młodzi słuchający głośnej muzyki, natarczywi sprzedawcy lodów czy gromadki bawiących się dzieci.

Według turystów nie lepiej jest na górskich szlakach w Tatrach czy też na Pojezierzu Mazurskim. Skarżą się oni na tłumy na szlakach wędrownych i wygórowane ceny kwater prywatnych. Niektórzy narzekają również na brak oznaczeń na ścieżkach przyrodniczych.

Interesujące jest to, że opinie zagranicznych turystów na temat wakacji w Polsce są korzystniejsze. Zachwycają się dziką przyrodą w Bieszczadach czy Białowieży, polską kuchnią i gościnnością naszych rodaków. Wtórują im ci Polacy, którzy przestali spędzać urlop w popularnych lub najbardziej obleganych rejonach, a zaczęli wyjeżdżać w mniej znane miejsca, na przykład na Zamek Piastów Śląskich w Brzegu czy do fabryki szkła w Krośnie.

Odpowiedz na poniższe pytania. Wpisz odpowiednią literę w kratkę.

1 1 . 1

Często Polacy pragną, żeby krajowe wakacje...

A	były lepsze od zagranicznych.
B	przekraczały ich oczekiwania.
C	były warte wydanych pieniędzy.

[1 mark]

1 1 . 2

Turyści nadmorscy oczekują...

A	kulinarnych specjalistów.
B	łatwo dostępnego jedzenia.
C	wegańskich potraw.

[1 mark]

1 1 . 3

Plażowicze szukają...

A	atrakcji dla dzieci.
B	dobrej zabawy.
C	głównie spokoju.

[1 mark]

1 1 . 4

Co lubią miłośnicy gór?

A	prywatne noclegi
B	bezludne szlaki
C	nieoznakowane ścieżki

[1 mark]

1 1 . 5

Opinia turystów zagranicznych na temat wakacji w Polsce jest...

A	negatywna.
B	neutralna.
C	pozytywna.

[1 mark]

1 1 . 6

Jakie miejsca cieszą się rosnącym powodzeniem?

A	pełne zabytków
B	tłumnie odwiedzane
C	dopiero odkrywane

[1 mark]

6

Turn over ►

There are no questions printed on this page

*Do not write
outside the
box*

**DO NOT WRITE ON THIS PAGE
ANSWER IN THE SPACES PROVIDED**

There are no questions printed on this page

*Do not write
outside the
box*

**DO NOT WRITE ON THIS PAGE
ANSWER IN THE SPACES PROVIDED**

Copyright information

For confidentiality purposes, all acknowledgements of third-party copyright material are published in a separate booklet. This booklet is published after each live examination series and is available for free download from www.aqa.org.uk.

Permission to reproduce all copyright material has been applied for. In some cases, efforts to contact copyright-holders may have been unsuccessful and AQA will be happy to rectify any omissions of acknowledgements. If you have any queries please contact the Copyright Team.

Copyright © 2021 AQA and its licensors. All rights reserved.

2 4

2 1 6 G 8 6 8 8 / R H

G/Jun21/8688/RH